

Knokken voor een plek

Na je studie geneeskunde ben je straks basisarts. De meesten willen verder en proberen een opleidingsplaats te bemachtigen. Maar dat is nog niet zo eenvoudig.

Lidwien Tjaden sprong een gat in de lucht toen ze vlak voor de zomer hoorde dat ze per 1 januari 2017 de opleiding tot kinderarts in het AMC in Amsterdam mag gaan doen. "Aanvankelijk kon ik het bijna niet geloven."

Wat Tjaden flikte, lukt veel basisartsen niet. Kindergeneeskunde trekt veel belangstelling. Van de acht afgestudeerden met een kinderartswens wordt er slechts één aangenomen. Ook bij andere specialisten, zoals chirurgie, zijn er weinig plekken. En de kans is groot dat zich straks nog meer basisartsen moeten verdringen om een opleidingsplek, want het Capaciteitsorgaan adviseert de komende jaren 15 procent minder afgestudeerden toe te laten tot de opleiding tot medisch specialist (zie het kader hiernaast).

"Een opleidingsplaats bemachtigen is voor sommige specialismen heel moeilijk", zegt Desiré van Teeffelen van Touch Training en Coaching. Zij organiseert voor de KNMG de training 'Solliciteren naar een opleidingsplaats' en biedt basisartsen coaching en begeleiding op weg naar een opleidingsplek. "Heel zuur is dat je voor sommige specialismen maar één of twee keer mag meedoen. Word je afgewezen, dan rest je niets anders dan het bij een ander specialisme proberen."

Een goede voorbereiding waarbij je zo min mogelijk aan het toeval overlaat, is dus pure noodzaak. "Maar zo eenvoudig is dat niet, want de procedure is overal anders", zegt Van Teeffelen. "Die verschilt per specialisme en zelfs per regio." Ze raadt mensen altijd aan te praten met artsen in opleiding en opleiders. Paul Brand, plaatsvervangend opleider kindergeneeskunde in Groningen en omgeving, vindt dat een zinvolle tip. "Een student of een basisarts die mij belt omdat hij of zij wil praten over de wens om kinderarts te worden, is altijd welkom." Brand geeft in

zo'n gesprek aan wat belangrijk is. "Een goede kinderarts moet stressbestendig zijn, sterk in zijn schoenen staan en beschikken over goede communicatieve en sociale vaardigheden. Klinische ervaring als anios is ook niet onbelangrijk om door de selectie heen te komen."

Nog niet zover

Bovenstaande geldt niet alleen voor kindergeneeskunde, maar ook voor chirurgie. Dat beseft ook Bart Corten, die een jaar geleden aan de Universiteit van Maastricht afstudeerde en nu als anios heelkunde werkt in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis in Tilburg. "Ik wil graag chirurg worden, maar ik ben nog niet zover dat ik naar een opleidingsplek solliciteer. Eerst wil ik meer praktijkervaring opdoen. Daarnaast ben ik bezig met onderzoeken en casestudies die ik gepubliceerd wil krijgen."

Minder opleidingsplaatsen

Het Capaciteitsorgaan adviseerde de minister in mei van dit jaar om het aantal opleidingsplaatsen voor medisch specialisten de komende jaren met 15 procent terug te brengen. Belangrijkste reden is dat er nu al bijna twee keer zoveel basisartsen zijn als opleidingsplekken. Voor 2016 zijn er 2711 opleidingsplaatsen voor in totaal 4670 basisartsen.

Uit cijfers van het Capaciteitsorgaan blijkt verder dat ongeveer 15 procent een duidelijke voorkeur heeft voor de huisartsopleiding en bijna 60 procent voor een vervolgopleiding als medisch specialist. De hevigste strijd om een opleidingsplek speelt zich af bij kindergeneeskunde, gevolgd door heelkunde, plastische chirurgie en obstetrie/gynaecologie. Voor al deze specialismen geldt dat er minstens vijf keer zoveel kandidaten zijn als plaatsen. Kandidaten met hart voor radiotherapie, radiologie en klinische geriatrie hoeven niet zo bang te zijn dat ze na hun studie geen plek vinden, want die specialisten zijn bij basisartsen beduidend minder in trek.

Workshops en coaching

Kun jij hulp gebruiken bij je sollicitatie naar een opleidingsplaats? Dan kun je terecht bij VvAA. Vrijwel maandelijks organiseert VvAA een workshop waarin je in drie uur tijd tips en adviezen krijgt voor het optimaal voorbereiden en uitvoeren van de sollicitatieprocedure. De eerstvolgende workshops vinden plaats op 14 september, 2 november en 15 december. Ook kan VvAA je helpen met het vinden van een opleidingsplek. Meer informatie over de trainingen, seminars en workshops vind je op vvaa.nl/levensloop/

> Ook opleider Walter van den Broek van de opleiding tot psychiater van het Erasmus MC in Rotterdam ziet graag dat iemand al ervaring heeft opgedaan. “Daarom geven wij jaarlijks twee van de vijf opleidingsplaatsen aan deelnemers van ons speciale mastertraject, het dedicated schakeljaar, waarin ze een masteronderzoek, een co-schap en een keuzeco-schap doen. In dat jaar kunnen we ze in actie zien en ontdekken wat voor vlees we in de kuip hebben.” Overigens is de situatie bij psychiatrie compleet anders dan bij heelkunde of kindergeneeskunde. “Bij ons melden zich meestal niet meer dan tien kandidaten voor de beschikbare vijf opleidingsplaatsen”, zegt Van den Broek, “en dan haken sommigen tijdens de sollicitatieprocedure ook nog af omdat ze al een andere plek hebben gevonden.”

Van den Broek vindt het niet zo belangrijk dat kandidaten gepromoveerd zijn of publicaties op hun naam hebben staan, maar een brede belangstelling en een grote maatschappelijke betrokkenheid ziet hij wel graag. Ook opleider Brand hecht daar veel waarde aan. “Een kandidaat die alles cum laude heeft gedaan, maar nog bij zijn ouders thuis woont en nooit iets naast zijn studie heeft gedaan, heeft wel wat uit leggen.”

Een dijk van een cv

Lidwien Tjaden had wat dat betreft een dijk van een cv opgebouwd voordat ze een gooi naar een opleidingsplek bij kindergeneeskunde deed. “Tijdens mijn studie deed ik bestuurswerk bij een studentenvereniging, zat ik in de organisatie van een medisch congres voor studenten en had ik een bijbaan als partusassistente bij thuisbevallingen. Na mijn studie deed ik onderzoek in Australië op het gebied van kindernefrologie. Daardoor kreeg ik een promotieplek bij de Universiteit van Amsterdam, waar ik in tweeënhalf jaar promoveerde.” Toch was Tjaden niet zeker van haar zaak. “Ik werkte pas twee maanden als anios in het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht en was bang dat ze me klinisch te onervaren zouden vinden.” Maar gelukkig bleek haar angst ongegrond. Dat ze geen onbekende was in het AMC, heeft zeker bijgedragen aan haar succesverhaal. Dat denken ook opleider Paul Brand en coach Desiré van Teeffelen. Brand: “Als een kandidaat wordt voorgedragen door een lid van de sollicitatiecommissie, dan mag hij bij ons meteen door naar de tweede ronde. Bovendien nemen de andere commissieleden zo’n voordracht heel serieus.”

Maar hoeveel warme contacten je ook hebt en hoeveel klinische ervaring je hebt opgedaan, je moet het in het gesprek waarmaken. “Ik had twee gesprekken achter elkaar, van 20 minuten elk, met twee verschillende commissies”, vertelt Tjaden. “Vooraf stond ik te trillen van de zenuwen. Die 40 minuten zouden bepalen of ik wel of niet kinderarts in het AMC word. Dat bracht best wat druk met zich mee.” Haar geheim was dat ze zich erg goed had voorbereid, met veel mensen had gepraat en dat ze in zichzelf geloofde. “En tijdens de gesprekken ben ik mezelf gebleven.”

Mensen die denken dat ze het red- den door hoog van de toren te blazen, maken bij opleider Van den Broek in ieder geval weinig kans. “Ik heb het liefst mensen die eerlijk en oprecht zijn, die een weerwoord hebben en die zeker niet de sociaal wenselijke antwoorden geven. Als iemand bluft en ik prik daar doorheen, dan is zijn zaak verloren.” <

Do's en don'ts op weg naar een opleidingsplek

- Bouw een mooi cv op door dingen naast je studie te doen (bestuurswerk of commissiewerk).
- Heb je tijdens je studie al een specialisme op het oog, praat dan met opleiders en aio's over hun ervaringen, zodat je een goed beeld krijgt van de opleiding en het specialisme.
- Zoek een relevante bijbaan. Dat kan in de zorg zijn, maar ook daarbuiten als je er andere dingen mee leert (stressbestendigheid en/of omgaan met mensen).
- Verbreed je horizon.
- Doe na je studie promotie-onderzoek en/of werk eerst een tijd als anios.
- Investeer tijdens co-schappen in de relatie met artsen en opleiders. Schrijf eens een bedankje.
- Probeer een opleidingsplaats te vinden in een regio waar ze je al goed kennen, dat vergroot je kansen.
- Leer jezelf goed kennen en blijf dicht bij jezelf.
- En: zorg dat je een plan B hebt, voor het geval je je droom niet kunt najagen.